

Port-A-Cath (PAC)

Interne Geneeskunde

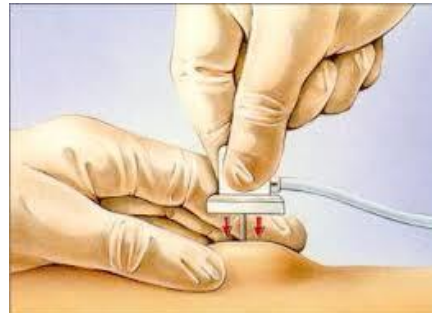
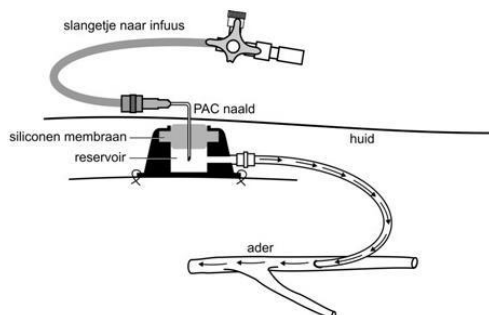
Bij u wordt een Port-A-Cath (PAC) geplaatst in verband met de toediening van medicijnen en/of vloeistoffen. Uw behandelend arts heeft u hier al iets over verteld. In deze folder krijgt u meer informatie over een PAC en het plaatsen ervan.

Wanneer een Port-a-Cath?

Meestal worden medicijnen, bijvoorbeeld chemotherapie, via een infuus toegediend in een ader van een arm. Bloedvaten kunnen beschadigd raken door het (vele) aanprikken of door het irriterende effect van sommige medicijnen. Ter voorkoming van deze problemen krijgt u een PAC. Een PAC is speciaal ontworpen om veelvuldige of langdurige toediening van medicijnen via een infuus te vergemakkelijken.

Wat is een Port-A-Cath?

Een Port-A-Cath, afgekort een PAC, is een klein kastje van metaal. Dit kastje komt onder de huid in het vetweefsel van uw borstkas te liggen, bij voorkeur onder het rechtersleutelbeen. De PAC blijft zitten tot de behandeling afgelopen is. Dat kan maanden of jaren zijn. Soms besluit men om de PAC te laten zitten om in de toekomst opnieuw te kunnen gebruiken. De PAC wordt eerder verwijderd als er een infectie optreedt of als de katheter verstopt raakt door een bloedstolsel.

Een PAC bestaat uit een klein kastje van metaal met een zelfsluitend membraan waaraan een slangetje vastzit. Dit slangetje, ook wel katheter genoemd, wordt in een grote ader in de borst ingebracht en wordt vervolgens in de ader opgeschoven, tot de punt van de katheter de plek bereikt heeft precies boven het hart. Om toegang tot het systeem te krijgen, wordt een speciale naald door de huid en door het siliconenmembraan geprikt tot op de bodem van het reservoir. U zult hierbij een kleine prik voelen. Het aanprikken gebeurt door een gespecialiseerde verpleegkundige. Vervolgens wordt een infuus op de naald aangesloten. Zo kan vloeistof, medicijnen of bijvoorbeeld chemotherapie via het kastje in de bloedbaan gebracht worden. Bloed afnemen via de PAC kan in principe ook. Op deze manier hoeft er niet steeds opnieuw in een bloedvat geprikt te worden. Het kan zijn dat op een bepaald moment het niet meer lukt om bloed af te nemen uit de PAC. De PAC kan dan vaak nog wel gebruikt worden om medicijnen, vloeistoffen of chemotherapie toe te dienen. Om te checken of de PAC nog goed zit, probeert de verpleegkundige altijd bloed op te zuigen. Lukt dit niet, dan krijgt u een kleine hoeveelheid magnesium ingespoten. Als u een warm gevoel krijgt in de schaamstreek, die vervolgens naar boven trekt, weet de verpleegkundige dat de PAC goed zit. In totaal kan een PAC 2000 keer worden aangeprikt voordat er een nieuwe moet worden geplaatst.

N.B. Als een PAC niet meer gebruikt wordt voor behandelingen, maar in de toekomst mogelijk weer gebruikt gaat worden, moet er elke 4 weken een zogeheten heparine lock gezet worden. De PAC wordt dan opnieuw aangeprikt en er wordt een beetje antistollingsmiddel (heparine) ingespoten om de katheter open te houden.

Dagopname

Van uw behandelend arts heeft u gehoord dat u voor deze ingreep een dag wordt opgenomen. Dat betekent dat u dezelfde dag weer naar huis gaat, maar dat u voor en na de ingreep op de verpleegunit verblijft. Neem de informatie die u gekregen heeft over de operatie en de ziekenhuisopname goed door.

Wat neemt u mee?

Voor uw afspraak in het ziekenhuis verzoeken wij u het volgende mee te nemen:

- geldig legitimatiebewijs, bijvoorbeeld paspoort, identiteitsbewijs of rijbewijs;
- bewijs van inschrijving van uw zorgverzekeraar of uw zorgpas;
- actueel medicatieoverzicht;
- de afspraakbevestiging.

Kleding / bagage

Draag gemakkelijk zittende kleding. Neem zo min mogelijk mee op de dag van opname. Alleen een (toilet)tasje, eventueel wat leesmateriaal en geen (hand)bagage.

Eten / drinken

U moet nuchter zijn voor het plaatsen van een PAC. Anders kan de operatie niet doorgaan. In een aparte brief van de vaatchirurg / het opnamebureau kunt u lezen vanaf wanneer u nuchter moet zijn.

Medicijnen

Neem alle medicatie die u gebruikt mee in de originele verpakking. Over het algemeen kunt u uw medicijnen op de gebruikelijke manier en tijd innemen. Kan dat niet, dan hoort u dit van tevoren van uw behandelend arts. Meld het als u bloedverduunners gebruikt of recent gebruikt heeft.

Duur van de operatie

De start van de operatie is gemiddeld 1 uur tot 3 uur na de opnametijd, afhankelijk van de voorbereiding of wijzigingen in het programma.

Wat als er iets in het operatieprogramma verandert?

Er kunnen zich onvoorziene omstandigheden voordoen waardoor de operatiedatum of -tijd moet worden verplaatst. In dat geval wordt er persoonlijk contact met u opgenomen. Zorgt u er daarom voor dat u de werkdag voor de opname tussen 14.00 uur en 16.00 uur telefonisch bereikbaar bent.

Gemaakte afspraken

Tijdens de screening voor de operatie zijn er afspraken met u gemaakt, deze zijn op papier meegegeven. Houdt u zich hier aan. Bent u deze afspraken kwijt, dan kunt u contact opnemen met de POS, telefoon (053) 487 30 60.

Vorbereiding voor de operatie

Denkt u er aan:

- u mag zich één week voor de operatie niet scheren in het operatiegebied (in verband met de kans op infecties);
- sieraden en piercings moeten af/uit (in verband met de hygiëne);
- draag geen (gel)nagellak (in verband met bepaalde metingen tijdens de operatie).

Verder is het belangrijk dat u voorafgaand aan de operatie meldt of er sprake is van wondjes, ontstekingen, een koortsblaar of andere bijzonderheden. Dit kan gevolgen hebben voor de operatie. U moet dan contact opnemen met Bureau Opname Chirurgie, ook als u nog vragen heeft.

Bent u verhinderd? Laat het ons op tijd weten wanneer de afspraak niet kan doorgaan. Wij kunnen dan een andere patiënt in uw plaats helpen. Belt u met Bureau Opname Chirurgie, telefoon (053) 487 29 92.

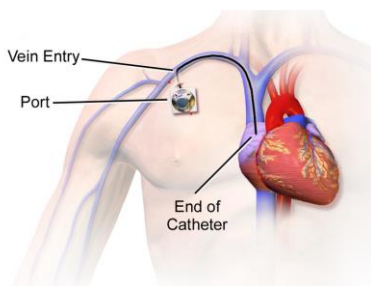
De dag van de operatie

U meldt zich op de verpleegunit, zoals van tevoren besproken met uw behandelend arts.

Een van onze verpleegkundigen ontvangt u op de verpleegunit en wijst u uw bed en legt u dan meteen uit wat er tijdens de opname gaat gebeuren. Natuurlijk kunt u altijd bij de verpleegkundigen terecht met uw vragen. Wanneer u op de afdeling bent, krijgt u een ziekenhuisjasje aan.

Het inbrengen van de Port-A-Cath

U wordt naar de voorbereidingsruimte van de operatiekamer gebracht, waar u wordt voorbereid op de operatie. De medewerker van de holding neemt een aantal vragen met u door. U wordt aangesloten op de bewakingsapparatuur om zo uw bloeddruk, hartslag en zuurstofgehalte in het bloed in de gaten te houden. Vervolgens gaat u naar de operatiekamer.

Door de anesthesist wordt u onder narcose (in slaap) gebracht. De vaatchirurg kijkt vervolgens of het bloedvat en de plek waar het kastje komt, geschikt zijn om te gebruiken. De huid wordt gedesinfecteerd en de juiste plek wordt afgedekt met steriele lakens om infecties te voorkomen.

De vaatchirurg maakt twee kleine sneetjes in de huid. Via een klein sneetje in de hals wordt het slangetje in het bloedvat geplaatst. En via een sneetje in de borstkas plaatst de vaatchirurg het kastje van de PAC onder de huid. Vervolgens sluit de vaatchirurg het slangetje onderhuids aan op het kastje en verbindt dit met het bloedvat. Daarna wordt de huid gehecht en afgeplakt met een pleister. De PAC is dan meteen te gebruiken als dat nodig is. Na de procedure gaat u naar de uitslaapkamer. Als de pijn en misselijkheid onder controle zijn en het goed met u gaat, kunt u terug naar de afdeling.

Omdat de PAC direct onder huid zit, is er een bobbel onder de huid te zien (zie foto). De beide sneetjes worden kleine littekens.

Risico's

Aan elke ingreep kleven risico's en dat geldt ook voor het plaatsen van een PAC. Het is een veilige ingreep die meestal zonder problemen verloopt. Een enkele keer treden er complicaties op:

- een bloeding rond de plek van de ingreep;
- een infectie. In het geval van een infectie kan het voorkomen dat de PAC verwijderd moet worden. Op een later tijdstip wordt er dan een nieuwe geplaatst;
- trombose. Om die reden wordt de PAC in een groter bloedvat geplaatst;
- klaplong. In dit geval komt er lucht tussen de longen en de longvliezen die om de long zitten. Dit wordt gecontroleerd met een longfoto. Soms is dit zo minimaal dat er niks aan gedaan hoeft te worden. Dit herstelt zich vanzelf. In uitzonderlijke gevallen kan het zijn dat er een longdrain geplaatst moet worden;
- spierpijn of een beurs gevoel aan de kant waar de PAC is geplaatst. U kunt hiervoor een pijnstiller nemen, bijvoorbeeld een paracetamol.

Na de operatie

Gedurende 3 uur wordt op de afdeling in de gaten gehouden of er geen bloeding op de plek van het PAC-systeem ontstaat. De afdelingsarts of verpleegkundige inspecteert vervolgens de hechtingen van de twee wondjes. Wanneer u zich goed voelt en de plek van de ingreep er rustig uit ziet, mag u naar huis.

Een PAC voor chemotherapie

Als bij u de PAC voor chemotherapie wordt gebruikt, mag u na het plaatsen van de PAC naar afdeling D15 voor het maken van een longfoto. U kunt zich daar melden, u hoeft geen afspraak te hebben. De foto wordt vooraf aan het toedienen van de chemotherapie beoordeeld om er zeker van te zijn dat de PAC goed ligt.

Leefregels na plaatsen PAC

Het is verstandig om u te houden aan de volgende leefregels:

- 24 uur na het plaatsen van de PAC mag u kort douchen;
- tot 2 weken na het plaatsen van de PAC mag u niet in bad, zwemmen of naar de sauna;
- tot 2 weken na het plaatsen van de PAC mogen de borstspieren niet zwaar belast worden (geen gewichtheffen, golfen of tennis), geen zwaar lichamelijk arbeid of zware dingen tillen;
- de doorzichtige pleister waarmee de wond is afgeplakt mag na 1 dag verwijderd worden;
- de steriele strips die over de wond zijn geplakt laten zitten totdat ze er vanzelf af vallen;
- de hechtingen in de huid zijn oplosbaar. Deze zullen na verloop van tijd loslaten. Blijft een hechting onverhoopt toch zitten, meld dit dan. Een verpleegkundige kan deze verwijderen tijdens één van de afspraken of anders de huisarts;
- het is belangrijk de wond te inspecteren op tekenen van een infectie: roodheid, warmte, jeuk, vocht, pus en pijn rondom de wond;
- u kunt zonder problemen door het 'poortje' op luchthavens;
- u ontvangt een implantatiebewijs. Daarop staan technische gegevens die van belang zijn als er iets aan de hand is. Dit bewijs moet u altijd bij u dragen. Vraag ernaar als u het bewijs niet gekregen heeft;
- het dragen van de autogordel kan even lastig zijn. U kunt een kussentje onder de gordel doen ter ontlasting.

Wanneer contact opnemen?

Om complicaties snel op te merken is het belangrijk om regelmatig de aanprikplaats te inspecteren. Heeft u last van de volgende verschijnselen of klachten, dan is het belangrijk om direct contact op te nemen met het ziekenhuis:

- als de huid waaronder het reservoir ligt (de aanprikplaats) rood, warm, pijnlijk, gezwollen is of er komt wat pus uit;
- als u koorts (een temperatuur van boven de 38,5 graden Celsius) en/ of koude rillingen heeft;
- als bij de aanprikplaats blauwe plekken ontstaan en de plaats pijnlijk is;
- als er pijn en of zwelling optreedt van het gebied rondom de aanprikplaats, bijvoorbeeld de arm of het halsgebied tijdens het inlopen van medicijnen / vloeistof;
- als u denkt dat het Port-a-Cath systeem is verschoven;
- bij plotselinge benauwdheid.

Neem daarvoor contact op met de desbetreffende arts / polikliniek die de PAC heeft aangevraagd voor u. Bij problemen in de avond, nacht of in het weekend belt u met het algemene nummer van het ziekenhuis en vraagt naar de dienstdoende arts van hetzelfde specialisme, telefoon (053) 487 20 00.

Belangrijke contactgegevens

- algemeen nummer MST, telefoon (053) 487 20 00;
- POS, telefoon (053) 487 30 60;
- Bureau Opname Chirurgie, telefoon (053) 487 29 92.

Tenslotte

U heeft recht op juiste en volledige informatie. Pas als u voldoende inzicht heeft, kunt u weloverwogen toestemming geven voor een bepaalde behandeling of een bepaald onderzoek. Als iets u niet geheel duidelijk is, vraagt u de behandelend arts of verpleegkundige dan om nadere uitleg.